

Jak rozmawiać z dziećmi o pieniądzach? dr hab. Joanna Wardzała

Uniwersytet Ekonomiczny
we Wrocławiu
6 lipca 2020 r.

Organizatorzy

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

1

Plan wykładu

1. Domowa edukacja finansowa
2. Pieniądz jako wartość
3. Ja nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi?
4. Pieniądze dla dziecka. Za co, jak często i na jakich zasadach je dawać?
 - kieszonkowe;
 - praca za płacę;
 - forma mieszana.
5. A jak to wygląda w badaniach i analizach?
6. Kieszonkowe w innych krajach

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

2

Domowa edukacja finansowa

Domowa edukacja finansowa to także RELACJA. Z tego względu, że nie ma edukacji bez relacji. Bo i relacja łączy się też z wychowaniem (skoro mówimy o tym, jak pomóc własnemu dziecku ogarniać tematy finansowe).

- Rodzice świadomi swoich potrzeb;
- Umiejętność rozmowy o pieniądzu między rodzicami;
- Dziecko świadome, do czego pieniądze mu potrzebne.

Chcieć a potrzebować - -wartość pieniądza

Podstawą w uświadomieniu dziecka o wartości pieniądza jest rozróżnienie dwóch rzeczy: faktycznej i racjonalnej potrzeby posiadania jakiegoś przedmiotu a zwyczajną potrzebą kupna czegoś.

Pojęcie „pieniędzy” jest dla dziecka zwyczajnie abstrakcyjne, ponieważ nie zarabia ich i przez to nie zdaje sobie sprawy, z czym wiąże się ich pozyskiwanie oraz wydawanie.

Kiedy zacząć edukację finansową dzieci?

Już ją zaczęliście.

Bo dziecko uczy się od Was. Słuchając, obserwując, będąc w sklepie na zakupach, prosząc was o zakup czy pieniądze.

Można mówić dziecku ile zarabiamy i co za to możemy kupić. W rozmowie z nastolatkiem także szczegóły.

Jak uczyć dziecko szacunku do pieniądza?

Niektórzy rozumieją to jako dbanie, by banknoty nie były pogięte, by portfel miał swoje miejsce, a pieniądze nie były rozrzucone po domu. Wtedy warto zapewnić takie miejsce dla pieniędzy dziecka, dostarczyć np. wystarczająco duży portfel, by mieściły się w nim banknoty.

Jak uczyć dziecko szacunku do pieniądza?

Generalnie pieniądze nie mają w sobie wartości. Wartość mają te rzeczy, usługi, korzyści, które za pieniądze zyskujemy. Choć nie zawsze jest to wartość materialna.

Dlatego warto zdać sobie sprawę, na czym nam zależy, co jest priorytetem w definicji osobistego dobrobytu.

Jak nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi? - 3-6 lat

1. Pieniądze są potrzebne - jeśli chcesz coś kupić, to potrzebujesz pieniędzy.
2. Pieniądze dostaje się za wykonaną pracę.
3. Są zachcianki i są potrzeby.
4. Żeby kupić to, co się chce czasami / często trzeba poczekać.
5. Warto wytłumaczyć dziecku czym jest bankomat - „pieniądze ze ściany”.

Jak nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi? - 6 -10 lat

1. Musisz dokonywać wyborów, gdy wydajesz pieniądze.
2. Porównuj ceny, zanim kupisz.
3. Podawanie swoich danych w Internecie może być niebezpieczne.
4. Pierwsze konto bankowe - oszczędnościowe.
5. Dług kosztuje.

Jak nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi? - 10 -13 lat

1. Odlóż 10 groszy z każdej złotówki, którą otrzymasz.
2. Podawanie danych osobowych, związanych z danymi bankowymi może być niebezpieczne, ktoś może je ukraść.
3. Procent składany - im więcej odkładasz, tym szybciej rośnie twój kapitał, tym więcej na tym zyskujesz odsetek.
4. Ile kosztuje czynsz, ile kosztuje internet, ile kosztują zakupy - w całości i poszczególne produkty.

Jak nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi? - 13 -16 lat

1. Załóż dziecku konto z kartą przedpłaconą, tak, by nauczyło się kontrolować wydatki robione kartą.
2. Są 3 rodzaje kart bankowych, które różnią się między sobą istotnie.
3. Budżet osobisty nastolatka.
4. Fundusz awaryjny dla nastolatka.
5. Pieniądze można inwestować.

Jak nauczyć dziecko gospodarowania pieniędzmi? -16 lat i więcej

1. Zarabianie pieniędzy poza domem jest możliwe przed 18-stką.
2. Pierwsza pensja to także pierwsze podatki.
3. Założenie poduszki bezpieczeństwa.
4. Oszczędzanie na emeryturę. Zachęć do założenia kont emerytalnych.
5. Czas na stabilizację finansową.

Pieniądze dla dziecka - kieszonkowe

1. To pieniądze za nic.
2. Niektórzy traktują takie kieszonkowe jak narzędzie kontroli. Nie chcesz posprzątać pokoju? To kasy też nie zobaczysz - utrudnia dialog.
3. Jeśli kieszonkowe ma służyć edukacji finansowej, to w takim ujęciu ma być właśnie za nic, bo jego celem ma być nauka zarządzania finansami - odpowiedzialność za dysponowanie pieniędzmi.
4. Zarządzasz i uczysz się na własnych błędach.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

13

Pieniądze dla dziecka - kieszonkowe

TNS Polska dla BGŻ Optima, badanie telefonem CATI, lipiec 2016, reprezentatywna próba ogólnopolska, osoba, rodzice dzieci w wieku 6-18 lat (próba ważona)

Badanie „Polak oszczędny 2016” przeprowadzone dla BGŻ Optima.

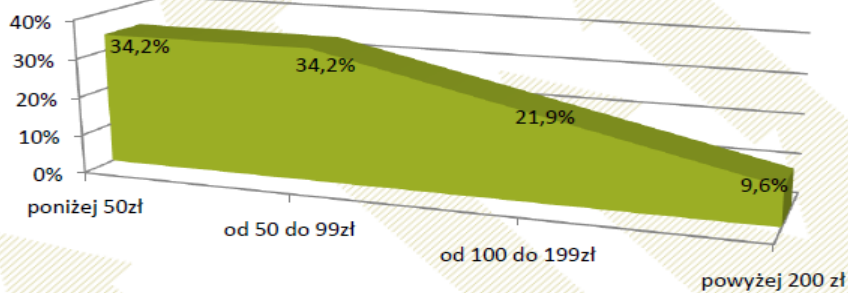
EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

14

Pieniądże dla dziecka - kieszonkowe

Ile wynosi średnia kwota (miesięcznie), którą dostaje Pana/Pani dziecko?

Badanie „Polak oszczędny 2016” przeprowadzone dla BGŻ Optima

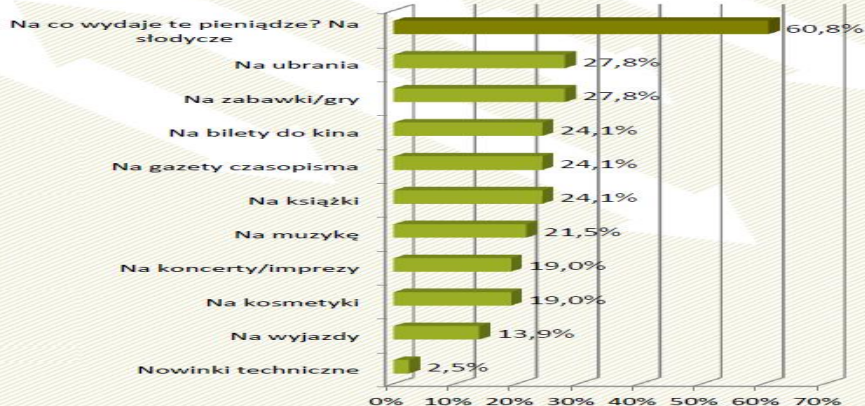
EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

15

Pieniądże dla dziecka - kieszonkowe

Na co wydaje te pieniądze?

Badanie „Polak oszczędny 2016” przeprowadzone dla BGŻ Optima

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

16

Pieniądże dla dziecka - praca za płacę

1. Takie podejście ma uczyć, że nie ma pieniędzy za darmo.
2. Jeśli wyznaczone zadanie zostało wykonane, wypłacasz dziecku zapłatę - związek między pracą a pieniędzmi.
3. Krytycy - dziecko będzie pomagało w domu tylko za pieniądze.
4. A jeśli dziecku przejdzie ochota na pracę i zarabianie pieniędzy? Wtedy może to oznaczać, że nic nie dostanie. Nie będzie miało żadnych pieniędzy.

Pieniądże dla dziecka - praca za płacę

1. Takie podejście ma uczyć, że nie ma pieniędzy za darmo.
2. Jeśli wyznaczone zadanie zostało wykonane, wypłacasz dziecku zapłatę - związek między pracą a pieniędzmi.
3. Krytycy - dziecko będzie pomagało w domu tylko za pieniądze.
4. A jeśli dziecku przejdzie ochota na pracę i zarabianie pieniędzy? Wtedy może to oznaczać, że nic nie dostanie. Nie będzie miało żadnych pieniędzy.

Pieniądze dla dziecka - forma mieszana

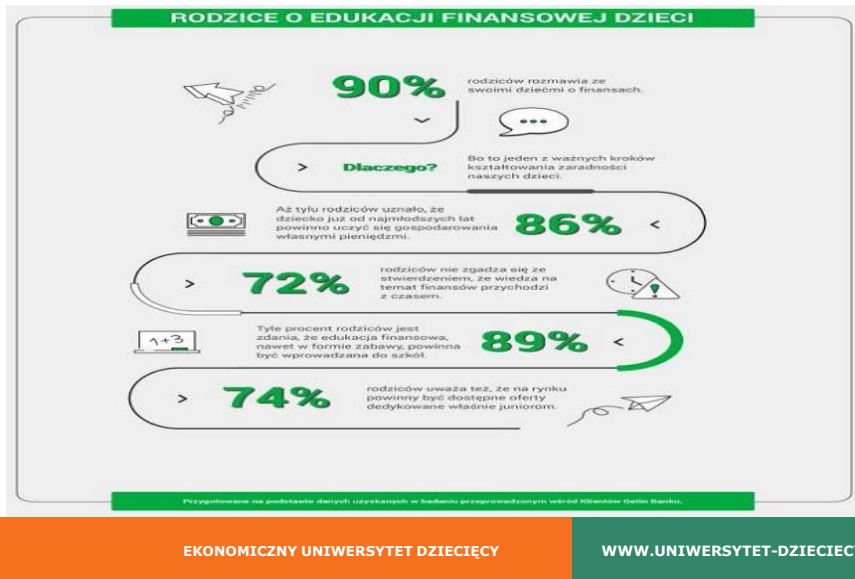
1. Dziecko dostaje kieszonkowe, a także możliwość dorobienia sobie dodatkowymi pracami.
2. W ten sposób ma zawsze pieniądze, a jeśli potrzebuje więcej, to ma sposób na ich otrzymanie.

Jak często dawać pieniądze?

1. Im mniejsze dziecko, tym lepiej pieniądze dawać częściej. Czyli kieszonkowe może być dawane co tydzień.
2. W przypadku nastolatków można przejść na tryb miesięczny.
3. Dla dzieci poniżej 5 - 6 roku życia warto nawet od razu dać pieniądze. Inaczej dziecko po prostu zapomni, za co je dostało. A przecież chodzi o to, by widziało związek między pieniędzmi a pracą.
4. Warto wtedy przygotować tablicę, na której zaznaczymy, że dana czynność została już wykonana.

A jak to wygląda w badaniach i analizach?

21

A jak to wygląda w badaniach i analizach?

	ogół
dziecko otrzymuje kieszonkowe	35%
moje dziecko regularnie otrzymuje kieszonkowe, z którego pokrywa wszystkie swoje potrzeby	12%
moje dziecko regularnie otrzymuje kieszonkowe, z którego pokrywa swoje drobne potrzeby, do większych dopłacam	23%
dziecko nie otrzymuje kieszonkowego	65%
dziecko nie otrzymuje kieszonkowego - dostaje pieniądze na wszystko, czego potrzebuje	15%
dziecko nie otrzymuje kieszonkowego - dostaje pieniądze, kiedy uważam to za stosowne	24%
dziecko w ogóle nie otrzymuje kieszonkowego	26%

22

A jak to wygląda w badaniach i analizach?

19%

angażuję dziecko w zakupy i porównywanie cen w sklepie

19%

dziecko uczestniczy w rozmowach na temat domowego budżetu

17%

zachęcam dziecko do odkładania zgromadzonych pieniędzy

7%

dziecko posiada własne konto lub subkonto w rachunku rodziców

49%

nie rozmawiam z dzieckiem o finansach

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

23

Kieszonkowe w innych krajach

1. Dzieci w Finlandii otrzymują najwyższe średnie miesięczne kieszonkowe spośród dzieci we wszystkich państwach nordyckich - wynika z sondażu przeprowadzonego na zlecenie Danske Banku wśród rodziców w Norwegii, Szwecji, Finlandii i Danii.
2. Sondaż wykazał, że rodzice w Finlandii statystycznie wypłacają swoim dzieciom w wieku 8-14 lat kieszonkowe w wysokości 27,60 euro miesięcznie (ok. 120 złotych).
3. W Danii i Norwegii dzieci dostają przeciętnie 24 euro kieszonkowego miesięcznie, a w Szwecji - 22 euro.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

24

Kieszonkowe w innych krajach

1. Finlandia znajduje się na pierwszym miejscu tego zestawienia również w sytuacji, gdy pod uwagę weźmie się siłę nabywczą, a nie wartość nominalną otrzymywanego kieszonkowego. W takim zestawieniu ostatnie miejsce zajmuje Dania.
2. Badanie przeprowadził YouGov na grupie 3500 rodziców dzieci w wieku 8-14 lat.
3. Fiński nadawca publiczny yle.fi zauważa, że wyniki sondażu są o tyle ciekawe, że przeciętne wynagrodzenie mieszkańca Finlandii jest niższe niż mieszkańców Szwecji, Norwegii i Danii.

Dziękuję za uwagę.